

Брюксел, 2 февруари 2026 г.
(OR. en)

5928/26

Междуинституционално досие:
2025/0412 (NLE)

ENV 84
CLIMA 42
SOC 46
ENER 41
ECOFIN 142
COMPET 136
RECH 36
EDUC 25
CULT 12

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 17 декември 2025 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2025) 1026 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН
КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ
„Нов европейски Баухаус“ — от визия към изпълнение

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2025) 1026 final.

Приложение: COM(2025) 1026 final



ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 16.12.2025 г.
COM(2025) 1026 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

„Нов европейски Баухаус“ — от визия към изпълнение

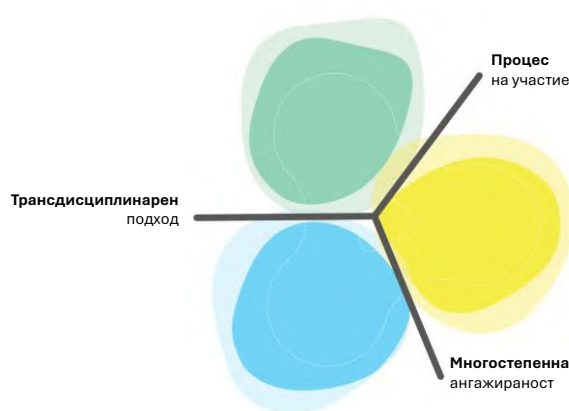
1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европейските граждани и предприятия са изправени пред предизвикателства с **безпрецедентен мащаб и сложност**: от геополитически сътресения и заплахи за сигурността на нашия континент до тройната планетарна криза, както и технологични промени и заплахи за нашата демокрация и ценности. В тези времена на несигурност е естествено гражданите да се чувстват загрижени и поради това е от решаващо значение да се **осигури предвидимост и перспектива**, да се **насърчат иновациите** и да се **създадат места, които допринасят за чувството за принадлежност, качеството на живот и усещането за сигурност**.

„Новият европейски Баухаус“ (НЕБ) прави именно това. Инициативата, чието начало е поставено през 2020 г. от председателя на Комисията Урсула фон дер Лайен, **овластява хората, общностите и предприятията съвместно да намират иновативни решения за едно позитивно бъдеще**, което съчетава принципите на приобщаване, устойчивост и качество на живот.



Ценности на НЕБ



Принципи на НЕБ

НЕБ има за цел създаването на **осезаема промяна по места — за хората и предприятията** — чрез иновативен и трансформиращ подход от долу нагоре. За пет години инициативата се превърна в движение с **над 700 проекта в Европа и извън нея, в динамична общност** от близо 2000 организации, която достига до милиони хора, както и в мрежа от национални органи, служещи като свързка на местно ниво. Различните проекти, които са проучени, тествани пилотно и демонстрирани в периода 2021—2025 г. — от демонстрационни проекти за квартали с жилища на достъпни цени до ускорители за цифровизация в строителството, както и участие в местните общности, вдъхновено от изкуството — показват, че приобщаващата, устойчива и качествена застроена среда е възможна и има потенциала да привлече подкрепата на повече граждани и да укрепи устойчивостта и конкурентоспособността.

Въз основа на опита и наученото през последните години **настъпи моментът да се разшири обхватът на НЕБ и да се премине към следващото ниво, а именно инициативата да се превърне в мощен отключващ фактор за чистия преход и иновациите в Европа и извън нея**. В настоящото съобщение са изложени целите на политиката, залегнали в НЕБ за следващите години и е представена рамка на осезаеми действия за засилване на иновациите, издръжливостта и устойчивостта. С цел увеличаване на въздействието му, настоящото съобщение е придружено от предложение

за препоръка на Съвета¹ към държавите членки, при пълно зачитане на принципа на субсидиарност.

Фокусът на НЕБ остава върху застроената среда. Тя основна част от ежедневието на гражданите, има огромен потенциал да подобри качеството на живот, да намали емисиите, да подпомогне финансовата достъпност и същевременно да повиши конкурентоспособността на нашата промишленост. **За обновяването на кварталите са нужни политически действия, финансиране и техническа подкрепа.** Необходими са повече действия за изграждане на уменията, за разширяване на финансово достъпните решения, които да повишат ефективното използване на застроеното пространство в градските и селските райони, и за приемане на решения на биологична основа и иновативни материали и техники, за да се **укрепи устойчивостта и да се създадат водещи пазари** за иновативните конкурентоспособни промишлени отрасли на Европа. През следващите години НЕБ ще обхване и други сектори, в частност текстилните изделия и модната индустрия.

Потенциалът за **съвместно създаване и междуведомствени подходи, включително чрез цифрови инструменти**, трябва да бъде използван по-добре, но са необходими и повече възможности и капацитет за привличане на научни изследователи, творци, органи на властта, граждани и предприятия в процеса на съвместно създаване и прилагане на визии по места.

Пет години след началото на инициативата **Комисията и нейните партньори ще укрепят НЕБ и ще разширят неговата общност**, ще разпространят и развият творчески концепции и иновации в подкрепа на икономическата обосновка на ключови проекти. НЕБ освен това ще започне да **подпомага държавите членки при въвеждането на вдъхновени от инициативата подходи** в националните жилищни политики, плановите за саниране на сгради и решенията в областта на устройството на територията, във взаимодействие с Програмата на ЕС за градовете² и териториалните инструменти на политиката на сближаване, както и с европейския план за жилища на достъпни цени³ и стратегията за жилищно строителство⁴, представени заедно с настоящото съобщение.

2. НЕБ КАТО ОТКЛЮЧВАЩ ФАКТОР ЗА ИНОВАЦИИ И ЗА ЧИСТИЯ ПРЕХОД

Въз основа на постигнатото до момента НЕБ ще разшири **подкрепата за предприятия, иноватори и общности** в Европа и извън нея с цел извършване на една **приобщаващо, устойчиво и ориентирано към качеството преобразуване на кварталите и промишлените отрасли**. Инициативата ще даде приоритет на финансово достъпни решения, в съответствие с плана за жилища на достъпни цени, и ще предостави пространства за съвместно създаване и доказали качествата си инструменти, с помощта на които специалисти, научни изследователи, потребители, общности и предприятия се срещат и работят заедно за създаването на иновативни решения с най-висока стойност. В рамките на „Новия европейски Баухаус“ ще бъде развита Академията за НЕБ като централна структура на инициативата с цел да се подобрят **обучението, преквалификацията и повишаването на квалификацията на различните участници в строителната екосистема**, да се осигури **експериментална среда за**

¹ COM(2025) 1027

² EUR-Lex – 52025DC0739 – BG – EUR-Lex

³ COM(2025) 1025

⁴ COM(2025) 991

иновативни решения и да се подкрепят стартиращите предприятия, които предлагат решения, възползващи стойностите на НЕБ. Механизмът за НЕБ ще подкрепя високите постижения в областта на научните изследвания, както и разширяването на иновациите и демонстрационните проекти. Във взаимодействие със стратегията на ЕС за биоикономиката⁵ НЕБ ще спомогне също за ускореното въвеждане на кръгови материали и строителни методи, както и такива на биологична основа, като създава нови водещи пазари и укрепва конкурентоспособността на Европа.

Добри практики в рамките на НЕБ за кръгови решения и решения на биологична основа

- ❖ **TOVA (ES):** създават се архитектурни трамбовани земно-насипни конструкции, изградени чрез система за триизмерен печат Crane WASP, които могат да бъдат завършени само за няколко седмици, без да се генерират отпадъци и с почти нулеви въглеродни емисии [Награда на НЕБ за 2023 г.].
- ❖ **NEBourhoods:** обновява се жилищен квартал от 70-те години на миналия век в Мюнхен чрез създаване на пространства със смесено предназначение, засилване на връзките в общността и прилагане на енергийни решения, като соларни модули и сенници [„Хоризонт Европа“].
- ❖ **Panelka 2.0 (TEPLO):** подпомага възстановяването на Украйна чрез кръгово саниране с рециклирани и биоматериали, енергийно ефективни решения и овластяване на общността [LIFE].



TOVA ©GregoriCivera — © NEBourhoods — © TEPL0

2.1 Подобряване на кръговостта, устойчивостта и иновациите в застроената среда

2.1.1 Насърчаване на иновативни и устойчиви решения

С цел да се подпомогне преходът на строителната екосистема към нисковъглеродни, кръгови решения и решения на биологична основа, през последните години проектите по НЕБ експериментират с **новаторски решения в строителните сектори**, като модулно строителство, проектиране с ефективно използване на енергията и водата и материали на биологична основа, рециклирани и иновативни материали. В рамките на инициативата са проучени и тествани устойчиви строителни техники, като автоматизирано и роботизирано строителство, триизмерен печат, биогенно съхраняване на въглероден диоксид в сгради, приложения на изкуствения интелект за проектиране, както и строителство извън обекта и модулно строителство, чиито елементи често се произвеждат от МСП.

⁵ COM(2025) 960 final

За повишаване на икономическата устойчивост и за изпълнение на трансформация Пакт за чиста промишленост, НЕБ ще **подобри възможностите, предоставяни от кръговата икономика и от биоикономиката**, ще стимулира пазарите за иновативни материали и строителните методи, като използва устойчиви и финансово достъпни решения в областта на енергетиката, водите и мобилността, както и цифрови технологии, данни и надежден изкуствен интелект. НЕБ ще насърчава **научните изследвания, разширяването и интегрирането на иновативни решения, които се отличават с ефективно използване на ресурсите**, ще подпомага предприятията при прототипното тестване на нови разходно ефективни подходи, които могат да бъдат разширени, и ще подкрепя нови и широко разпространени стандарти за декарбонизирано, кръгово и положително за природата проектиране. Наред с това НЕБ ще подпомага **общностите, за да могат да служат като центрове за иновации и решения „от долу нагоре“**, адаптирани специално за местните нужди и възможности. Като отдава приоритет на иновациите, уменията и промишлената конкурентоспособност НЕБ ще допринесе за това Европа да бъде световен лидер в предлагането на висококачествени, устойчиви и финансово достъпни решения.

Публичното финансиране само по себе си няма да е достатъчно за осъществяване на трансформацията. Проектите в рамките на НЕБ доказват, че интегрираните решения са сигурна инвестиция, защото създават ангажираност сред гражданите и осигуряват участие от страна на крайните потребители, което води до по-привлекателни пространства и жизнени местни икономики. Инструменти като програмата InvestEU могат да спомогнат за мобилизирането на допълнителни частни инвестиции. Европейската комисия, в партньорство с Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), разработи **инвестиционни насоки за НЕБ⁶**, за да предостави на инвеститорите и строителите добри практики и гаранции за качество с цел стимулиране на въздействията от инвестиции, които преобразуват сгради, обществени пространства и квартали съобразно ценностите на НЕБ. Въз основа на тези насоки Комисията — чрез Академията на НЕБ — ще засили действията и ще улесни **съвместяването на концепциите на НЕБ с подходящи източници на финансиране**, включително иновативни модели на финансиране.

Като обединяват иновации, създаване на предприятия и обучение, **Европейският институт за иновации и технологии (ЕИТ)** и неговите **общности на знание и иновации (ОЗИ)** са добре позиционирани да подпомогнат трансформационния и трансдисциплинарен характер на НЕБ. По-конкретно, институтът има за цел да **подпомага предприемачите и МСП** в сектори, свързани с НЕБ, като строителството, проектирането, модната индустрия, занаятчийството, хранително-вкусовата промишленост, преработващата промишленост, енергетиката и мобилността, да осъществяват своите идеи на пазара.

Комисията ще:

- **разработи обозначение НЕБ за отличаване на проекти и практики в обхвата на инициативата** и за повишаване на тяхната видимост сред потенциални организатори на проекти и инвеститори;
- **финансира разработването на демонстрационни проекти на НЕБ за иновативни решения**, като например използване на вертикалното пространство, масово персонализиране на елементи за модулно строителство

⁶ Инвестиционни насоки за НЕБ — „Нов европейски Баухаус“ — Европейски съюз

извън строителния обекти, социална инфраструктура в кварталите, квартали, в които живеят различни поколения, или дейности за борба с бездомничеството;

- насърчи държавите членки да развият по **един водещ проект по НЕБ във всяка от тях** по линия на политиката на сближаване;
- **подкрепи предприемачите и МСП** в секторите, свързани с НЕБ, по-специално **чрез ЕИТ**, като им помага да получат достъп до финансиране за пазарна реализация и разширяване на нови решения;
- подкрепи **секторите, свързани с НЕБ**, а именно строителството, проектирането, модната индустрия, занаятчийството, хранително-вкусовата промишленост, преработващата промишленост, енергетиката и мобилността, чрез компонента за внедряване на механизма за НЕБ при прилагането и разширяването на полето на действие на иновативни методи, процеси и практики на НЕБ, които съчетават в себе си принципите на устойчивост, приобщаване и качество;
- **даде личен пример** чрез прилагането на подхода на НЕБ при строителството или санирането на сгради на Комисията, вдъхновена от примера на бъдещата **сграда на JRC в Севиля с положителен енергиен баланс и Форум за граждани на JRC в Гел**, и чрез популяризирането му сред други институции на ниво ЕС, както и на национално и местно ниво.



Бъдещата сграда на JRC в Севиля, построена в съответствие с ценностите и принципите на „Новия европейски Баухаус“ — © Playtime

2.1.2. Приобщаващо, устойчиво и ориентирано към качеството преобразуване на кварталите

Местните общности и квартали са изложени все по-често на въздействията на **изменението на климата, загубата на биологично разнообразие, недостига на вода и на рискове, породени от човешката дейност**, като суши, горски пожари, наводнения и недостиг на вода, и остават изложени на замърсяване, включително причинено от замърсяващо отопление,⁷ а това подкопава икономическата сигурност, задълбочава социалната и здравната неравнопоставеност⁸ и застрашава европейския *начин на живот*. Налице е неотложна нужда от прилагането на Европейският зелен пакт и Пакта за чиста промишленост по места посредством справедлив преход. Това означава

⁷ Вж. ЕАОС 2025 г.: Отоплителните и охладителните системи на ЕС водят до замърсяване на въздуха, необходими са спешни действия (*EU Heating and Cooling Systems Drive Air Pollution, Urgent Action Needed*).

⁸ Вж. Европейски атлас за околна среда и здраве.

предоставяне на финансово достъпни решения за всички граждани и повишаване на устойчивостта и готовността за действия при криза в жилищните квартали, като същевременно се зачитат културното многообразие и местното наследство на Европа.

НЕБ ще **насърчава преобразувания на местно ниво, които повишават готовността на хората и общностите** за справяне с климатичните рискове и природните бедствия, в съответствие със стратегията на ЕС за Съюз на подготвеност⁹, и постепенното премахване на зависимостта от изкопаеми горива чрез устойчива и ефективна мобилност и производство и потребление на енергия в нашия жилищен фонд. Комисията вече подкрепя овластяването на гражданите в рамките на проекти за саниране и адаптация към изменението на климата, например чрез мисиите на ЕС за неутрални по отношение на климата и интелигентни градове и за адаптация към изменението на климата, както и чрез ръководената от гражданите инициатива за саниране¹⁰. Експерименталните дейности и съвместно проектираните решения по линия на НЕБ могат да демонстрират ефективността на **устройството на територията, което съчетава нисковъглеродни, водоефективни, водоустойчиви и природосъобразни решения**, както и социални иновации, като по този начин прави общностите по-сигурни, по-здрави и по-устойчиви.

Санирането или обновяването на сгради¹¹, по-специално когато е съчетано със социални практики като смесено предназначение, размяна на апартаменти или съжителство на хора от няколко поколения, **може да допринесе за осигуряването на устойчиво жилищно настаняване на достъпни цени за всички**, да забави стихийната урбанизация и запечатването на почвите, да насърчи социалното сближаване и приемане, като същевременно защитава нашето културно наследство. НЕБ ще оползотвори потенциала на необитаваната или слабо използвана застроена среда, **като дава приоритет на по-доброто използване на съществуващите сгради** пред разрушаването им и новото строителство, и ще допринесе за **пилотния проект на инструмента за координация за конкурентоспособност** в областта на индустриализираното строителство. Възлагането на обществени поръчки, подкрепено от прозрачни критерии, също може да бъде важен катализатор за внедряването на устойчиви практики и продукти в кварталите.

Комисията ще:

- подкрепи общностите в усилията им за укрепване на **издръжливостта спрямо природни бедствия, включително по отношение на предотвратяването на кризи и готовността за действия при криза, както и при възстановяването и реконструкцията след бедствия**, чрез финансиране на интегрирани инициативи „от долу нагоре“, като природосъобразни, водоефективни и иновативни решения с водеща роля на културата;
- осигури изграждането на капацитет, разработването на инструменти и споделянето на добри практики за **адаптиране на сградите** към природни

⁹ Вж. стратегията за Съюз на подготвеност JOIN (2025) 130 final.

¹⁰ Начална страница — Ръководено от гражданите саниране (Citizen-led renovation) — Европейска комисия

¹¹ „Обновяването“ включва промени в устройствения план или в предназначението с цел нов вид употреба, които обикновено не са обхванати от санирането съгласно **стандартите, определени от Европейския комитет по стандартизация (CEN)**.

бедствия, включително наводнения¹², намаляване на риска от горски пожари¹³, възстановяване на градските екосистеми¹⁴, както и за всеобхватна оценка на риска и заплахата;

- насърчи използването на анализи въз основа на изкуствен интелект с цел вземане на решения, основани на данни, за предвиждане на предизвикателства и за съвместно развитие на по-интелигентно устройство на територията¹⁵, както и прилагането на местни цифрови близнаци при усилията по възстановяване и предоставянето на инструменти, използващи изкуствен интелект, на властите за прозрачно управление на строителните проекти¹⁶;
- подпомогне устойчивостта и ефективността на застроената среда, като предостави обща методика¹⁷ и доказателства за декарбонизацията на сградите, както и насоки за определяне на приоритети с оглед ефективното използване на застроената среда¹⁸;
- насърчи процедури за възлагане на обществени поръчки, които позволяват устойчиви, приобщаващи и ориентирани към качеството решения, по-специално чрез Европейския съвет по иновациите (EIC), и ще се стреми да поощри възлагането на обществени поръчки за устойчиви решения в рамките на предстоящото преразглеждане на Директивата за обществените поръчки;
- финансира чрез компонента за научни изследвания и иновации на механизма за НЕБ научни изследвания и иновации за съживяване на кварталите чрез проектиране, насочено към устойчивост и приобщаване.

2.2 Овластяване на гражданите чрез процеси на участие за изграждане на демократични, приобщаващи и устойчиви квартали

Участието е ключов принцип на НЕБ. Както е определено в компаса на НЕБ¹⁹, под участие се разбира степента, в която общностите, засегнати от даден проект, са ангажирани с неговото проектиране, вземането на решения, изпълнението и оценката. Издръжливостта на жилищните квартали в Европа в крайна сметка зависи от тяхната способност да ангажират разнообразните общности, които живеят в тях, и да служат на всички граждани. Трансдисциплинарните подходи и основаните на факти методики за проектиране, които съчетават експертен опит и познания от широк кръг заинтересовани страни и области, не само са по-представителни и по-съгласувани с потребностите на гражданите, но също така изграждат доверие, осигуряват правна сигурност за организаторите на проекти, повишават степента на приемливост и

¹² Вж. техническите насоки на равнище ЕС за адаптиране на сградите към изменението на климата.

¹³ В началото на 2026 г. Комисията ще представи европейска стратегия за предотвратяване на горските пожари.

¹⁴ Вж. член 8 от Регламент (ЕС) 2024/1991 относно възстановяването на природата.

¹⁵ <https://interoperable-europe.ec.europa.eu/collection/ldttoolbox>

¹⁶ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/digital-twin-reconstruction-ukraine>

¹⁷ Вж. рамката на Съюза за национално изчисляване на потенциала за глобално затопляне за целия жизнен цикъл: Делегиран регламент на Комисията за изменение на приложение III към Директива (ЕС) 2024/1275, С(2025) 8723 — РЕ/2025/8966.

¹⁸ Въз основа на проучвания на Комисията: Преустройство на офиси в жилища на достъпни цени (Conversion of offices into affordable housing), Принцип на достатъчност в строителния сектор (Sufficiency in the built sector) и по-ефективно използване на сградния фонд (резултати към средата на 2027 г.).

¹⁹ Използвайте компаса — „Нов европейски Баухаус“ — Европейски съюз.

укрепват социалната тъкан. Приобщаващите обществени пространства също играят ключова роля за улесняване на социалните връзки, за насърчаване на равенството като цяло и справедливостта между поколенията, за създаване на усещане за принадлежност и в крайна сметка — за насърчаване на местната демокрация с участие на гражданите²⁰.

Добри практики на НЕБ за укрепване на местната демокрация и за свързване на общностите

- ❖ **NEB-STAR:** създават се модели на управление и финансиране за повторно използване на сгради, за предотвратяване на гентрификацията и за демократизиране на градското развитие [„Хоризонт Европа“].
- ❖ **SOFTAcademy:** обновяват се панелни жилищни сгради от съветската епоха в Талин чрез цялостен подход на ниво квартал [ЕФРР].
- ❖ **Activating Spaces with neuroDiverse Publics:** публичните органи в Барселона биват подпомагани да подобрят детските площадки и обществените пространства за деца с аутизъм [общност на НЕБ в рамките на EIT].



© NEB STAR — SOFTAcademy © SvenZacek — ©ASDpublics

Комисията възнамерява да **оползотвори трансформационния потенциал на НЕБ, за да подкрепи местната демокрация**, да се бори с нарастващата поляризация в нашите общества и да овласти общностите, както и местните публично-частни партньорства. НЕБ цели да повиши капацитета на публичните органи и заинтересованите страни за **интегриране на автентични трансдисциплинарни практики, основани на участие, в процесите на проектиране и вземане на решения** в рамките на проекти за местно развитие, като по този начин ще даде възможност на гражданите съвместно да създават бъдещите си квартали, съобразени с местните потребности. Инициативата ще подкрепи **местното преобразуване чрез експериментиране, включително с цифрови инструменти и инструменти за виртуална реалност**, които позволяват на гражданите и на специалистите съвместно да проектират, създават и управляват една приобщаваща, красива и устойчива жизнена среда.

НЕБ разработва и предоставя иновативни инструменти в **подкрепа на основаните на участие демократични процеси на местно равнище**, като по този начин допринася за изпълнението на целите на европейския щит за демокрацията²¹ по места. Инициативата служи като **катализатор за овластяване на гражданите в процесите на местно преобразуване**, включително в бивши промишлени региони и такива с въглеродно

²⁰ Както е подчертано в [справката на JRC с научни препоръки за политиката за обществени пространства \(JRC Science for Policy Brief on Public Spaces\)](#).

²¹ EUR-Lex – 52025JC0791 – BG – EUR-Lex

интензивна минна дейност, както и в социално уязвими крайградски зони. **Компасът на НЕБ и инструментариумът на НЕБ²² подпомагат гражданите и общностите в оформянето на собствената им жизнена среда чрез поетапен подход на участие, съвместно създаване и ангажираност. В рамките на 23-те водещи демонстрационни проекта на НЕБ²³ са обновени над 90 жилищни квартала с участието на техните жители и са разработени инструменти за демократизиране на градоустройството.**

Комисията ще:

- разшири възможностите за проектиране въз основа на демократични принципи и съвместна отговорност на гражданите при процесите на обновяване на градските и селските райони чрез използването на цифрови платформи, виртуална реалност и потапящи цифрови среди, посредством местните цифрови близнаци и CitiVERSE²⁴;
- стартира ново издание на Стимула за малките общини в рамките на НЕБ за 2026 г., за да отличи ключови местни участници за техния принос към изграждането на приобщаващи и устойчиви общества;
- подкрепи местната демокрация чрез иновативни подходи за ангажиране на общностите, връзки между поколенията и приобщаващи обществени пространства, като част от европейския щит за демокрацията и с принос към бъдещата стратегия на ЕС за справедливост между поколенията;
- подпомогне публичните органи при проектирането и прилагането на основани на участие процеси в преобразуването на кварталите, като ползва опита на центъра на ЕС за експертни познания в областта на демокрацията на участието и съвещателната демокрация²⁵ във връзка с европейските граждански панели и Платформата за гражданска ангажираност²⁶.

2.3 Оптимално използване на трансформиращата сила на образованието, изкуствата и културата за насърчаване на творчеството и иновациите в процеса на местно преобразуване

Културата и изкуствата са съществен елемент за благосъстоянието на отделния човек и на общностите и имат силата да отключват творчество и иновации. Те са в основата на гражданските структури, които насърчават емпатията, толерантността, справедливостта между поколенията и социалното сближаване.

Пространственото проектиране и архитектурата са съществена част от един действително трансдисциплинарен подход към социалните потребности и екологичните предизвикателства. **Качественото проектиране привлича обществено одобрение и финансиране.** Проектантите, архитектите и творците, въвеждащи принципите на устойчивост, приобщаване и качество в своите проекти, отключват както финансова подкрепа, така и приемане от страна общността, тъй като в крайна сметка създават творчески, значими и трайни решения, които са финансово достъпни, разходно

²² Инструментариум на НЕБ

²³ Проекти, произтичащи от първата вълна от конкурси в рамките на НЕБ за периода 2021—2022 г., по различни програми за финансиране от Съюза.

²⁴ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/factpages/citiverse>

²⁵ Демокрация на участието

²⁶ Платформа за гражданска ангажираност — Платформа за гражданска ангажираност

ефективни и действат като символи на местната култура и история. Както се посочва в Културния компас за Европа²⁷, НЕБ е важна инициатива за насърчаването на **споделена култура на архитектура и проектиране** и за **инвестирането във висококачествена жизнена среда** за всички.

Добри практики на НЕБ, които онагледяват силата на изкуствата, културата, образованието и научните изследвания

- ❖ **Bauhaus of the Seas Sails:** ангажира творците да подчертаят значението на океана и свързва крайбрежни и вътрешни общности чрез културни пространства [„Хоризонт Европа“].
- ❖ **Bauhaus4EU:** алианс на европейски университети, който стимулира регионалното преобразуване по модела на НЕБ чрез обновяване на кампуси, живи лаборатории и трансдисциплинарни учебни програми [„Еразъм+“].
- ❖ **Cultuur&Campus:** модернизирa историческа сграда в Ротердам, която е превърната в многофункционален учебен център, като се използват артистични инструменти за ангажиране на жителите и за документиране на истории [„Хоризонт Европа“].



© Bauhaus of The Sea Sails — © Bauhaus4EU — © Cultuur&Campus

Образованието и културата са ключови фактори за повишаване на осведомеността относно ползите от цялостни и проучвателни подходи в комбинация с основани на факти методики за проектиране. Комисията ще популяризира **ценностите на НЕБ в училищата** в цяла Европа чрез коалицията „Образование за климата“²⁸ и нейната дейност в областта на училищните учебни среди за устойчивост²⁹.

Комисията ще подкрепя и действия за преодоляване на сегментацията между изкуството, науката и промишлеността, тъй като проектите по НЕБ показват, че **включването на творци сред технологичните и научни среди и обратното** може да провокира променящо парадигмите сътрудничество, което води до иновации и конкретни резултати. Съвместно с действията, обявени по линия на Културния компас за Европа, НЕБ ще насърчава **взаимодействието между културни дейци, творци и академици и представителите на промишлеността и строителния отрасъл**, за да се осигурят нови перспективи, да се помисли върху алтернативни сценарии за бъдещето и

²⁷ EUR-Lex – 52025DC0785 – BG – EUR-Lex

²⁸ <https://education-for-climate.ec.europa.eu/community/>

²⁹ Екологизиране на училищата: нов доклад относно училищните учебни среди за устойчивост (Greening schools: New report on school learning environments for sustainability) | Европейска платформа за училищно образование

да се създадат съвместно нестандартни и ориентирани към бъдещето решения за обновяване на кварталите.

В съответствие със **заклученията на Съвета** от 2021 г. относно „културата, висококачествената архитектура и застроената среда като ключови елементи на инициативата „Нов европейски Баухаус“³⁰, Комисията насърчава основан на участие подход към застроената среда, при който културата определя посоката, а решенията се базират на факти и качество, като по-специално подкрепя възприемането на **системата за качество Davos Baukultur**³¹ и препоръките на експертната група по „Висококачествена архитектура и застроена среда за всички“ на държавите членки³².

Комисията и нейните партньори ще:

- отправят предложение към Съвета и към Европейския парламент за **укрепване на европейските столици на културата** по начин, който взаимодейства с ценностите и принципите на „Новия европейски Баухаус“;
- създадат **океанска лаборатория на НЕБ**, за да насърчат **сътрудничеството в областта на морската среда** и да допринесат за инициативата на ЕС за наблюдение на океана³³;
- ангажират младите хора с опазването на европейското културно наследство, както и с обновяването на градски и селски райони по линия на **маршрута на НЕБ в рамките на DiscoverEU**;
- подкрепят **творческите резиденции по НЕБ** чрез инициативата „Културата движи Европа“.

3. ОТКЛЮЧВАЩИ ФАКТОРИ

3.1 Общността на НЕБ и гражданско участие на местно равнище

НЕБ се разраства благодарение на активността на неговата **общност от близо 2000 публични и частни членове** — от местни до международни организации в цяла Европа и извън нея, които обхващат разнообразни области като култура, образование, архитектура, културно наследство, горско стопанство, строителство, жилищния сектор и модната индустрия — и достига до милиони граждани и предприятия чрез фестивала на НЕБ и наградите НЕБ.

Макар Комисията да има своя принос, тя е само част от пъзела. **Общността на НЕБ активно предприема действия**: от местни схеми за финансиране до строителни стандарти, съобразени с НЕБ, както и магистърски и докторски програми с фокус върху НЕБ. Тя действа като истински двигател на инициативата и като мултипликатор на финансирането и подкрепата от Съюза, което прави възможно възпроизвеждането и разширяването на доказани решения на НЕБ.

Обменът на знания и най-добри практики е от ключово значение, когато са необходими по-нататъшно преобразуване и ускоряване, често с оглед прилагането на местно равнище. НЕБ ще стартира **пилотен проект за градовете за целите на обмена**

³⁰ 2021/C 501 I/03

³¹ Система за качество Davos Baukultur

³² Начална страница — Към споделена култура на архитектурата (Towards a shared culture of architecture) — ЕАС

³³ Водещо действие, обявено в рамките на Европейския пакт за океана.

на решенията относно издръжливостта на застроената среда спрямо изменението на климата и природните бедствия. Общността на НЕБ ще обедини заинтересованите страни в усилията им за съвместно създаване, прототипиране и тестване на инструменти и решения за преобразуване, по-специално чрез своите **иновативни лаборатории**. Понастоящем в лабораториите на НЕБ се осъществяват осем проекта, обхващащи широк кръг от теми — от публичната инфраструктура в Украйна³⁴ през екологичния преход в Дунавския регион³⁵ до трансевропейския модернизъм³⁶. Освен това се създават нови проекти, по-специално с цел предлагане на решения в областта на жилищното настаняване на достъпни цени.

Въз основа на този опит Комисията цели да **разшири и разнообрази общността на НЕБ**, като привлече нови членове от различни сектори, групи и области на политиката, увеличи ангажираността и подпомогне оформянето на съответните политики. Комисията ще **оптимизира използването на цифрови инструменти с цел улесняване на взаимодействието и сътрудничеството**, по-специално на регионално и местно равнище и в рамките на публично-частни партньорства, но и за да улесни и ускори споделянето на добри практики и данни, основани на факти. Тя ще търси взаимодействие и ще разшири в максимална степен сътрудничеството със свързани инициативи, по-специално чрез интегриране на **ценностите и принципите на НЕБ в Споразумението на кметовете, в европейския пакт за климата и в Споразумението за зелени градове**.

Комисията и общността на НЕБ ще:

- **създадат европейска мрежа на местните посланици на НЕБ**, в сътрудничество с местните подразделения на НЕБ и, когато е целесъобразно, с центровете EUROPE DIRECT;
- **създадат лаборатория на НЕБ в сферата на жилищното настаняване на достъпни цени** с цел събиране на добри практики за решения по отношение на жилищата на достъпни цени, съсредоточени върху строителството извън обекта и уплътняването, във взаимодействие с Алианса на ЕС за жилищно настаняване;
- засилят ангажираността на заинтересованите страни и обмена на добри практики чрез **фестивала на НЕБ, който се провежда на всеки две години** и е съсредоточен върху приоритетни теми, като жилищното настаняване и демокрацията, както и чрез други подходящи събития, като **Европейската нощ на изследователите**;
- популяризират **наградите на НЕБ** за отличаване на добри практики и за повишаване на осведомеността относно иновативни решения, и ще разработят **специални награди** за устойчивост на водните ресурси (2026 г.) и за иновативни студентски обществения (2027 г.);
- осигурят на регионите и градовете общо пространство за съвместно създаване и учене чрез инициативата **„Трансформиране на териториите —**

³⁴ Публична инфраструктура за Украйна (Public Infrastructure for Ukraine) — „Нов европейски Баухаус“ — Европейски съюз

³⁵ Лаборатория на НЕБ: „Нов европейски Баухаус“ на р. Дунав (NEB Lab: New European Bauhaus on the Danube) — „Нов европейски Баухаус“

³⁶ Европейско триенале на модернизма (European Triennial of Modernism (ETOM) — „Нов европейски Баухаус“

експериментално пътешествие в рамките на НЕБ“ (Transforming Territories NEB Experimentation Journey)³⁷ и последващ пилотен проект с участието на градовете относно издръжливостта на застроената среда;

- осигурят взаимодействия и сътрудничество между членовете на общността на НЕБ и бъдещия Алианс на ЕС за жилищно настаняване.

3.2 Академията на НЕБ: знания, умения, иновации и финансиране

Широк кръг университети и центрове за експертни познания вече допринасят активно за НЕБ, като насърчават научните изследвания, въвеждат новаторски модели на образование и обучение и свързват знанията с бизнес приложения. През 2022 г. Европейската комисия постави началото на Академията на НЕБ³⁸ за развитие на умения в областта на устойчивото строителство, която събира на едно място изследователи и специалисти с цел по-бързо повишаване на квалификацията и ускорена преквалификация на работещите в строителната екосистема. **Академията за НЕБ ще се превърне в основната инфраструктура** за знания и научни изследвания, безопасно експериментиране и иновации, както и за развитие на умения, като осигурява динамична връзка, гарантираща, че цялото знание, генерирано в рамките на компонента за научни изследвания и иновации на механизма за НЕБ, се насочва към дейности за развитие на умения, изграждане на капацитет и приложни иновации.

Академията за „Новият европейски Баухаус“ ще се развива в три основни направления:

3.2.1 Изграждане на капацитет и развитие на умения

Като рамка за обучение, изграждане на капацитет и развитие на умения, Академията за НЕБ ще насърчава системна промяна в различни сектори. В рамките на академията **научните резултати ще се превръщат в практически умения, ще се разработят рамки за обучение и учебни пътеки** за работната сила, публичните органи и МСП и ще се укрепи педагогическото качество, съгласуваността и сертифицирането на обучения, свързани с НЕБ, в цяла Европа. Особено внимание ще се обърне на МСП и на квалифицираните работници, като се отчита факта, че чистият преход на Европа зависи от силната производителна икономика и от създаването на условия за иновации и конкурентоспособност сред по-малките участници. Академията ще подкрепя **повишаването на квалификацията и преквалификацията на работната сила в строителната екосистема**, по-специално в биотехнологичното и природосъобразно строителство, като разширява утвърдения си бранд за висококачествени обучения и поема функцията на междинно звено между авангардните научни изследвания и практикуващите специалисти. Това включва и подкрепа за чиракуване и професионално обучение, насочени към младите хора. Академията ще насърчава също използването на **цифрови инструменти за оптимизиране на ресурсите и ефективността и за вземане на решения, основани на данни**, в съответствие с целите на цифровото десетилетие, като разчита на това уеб порталът на ЕС за градовете да изпълнява функцията на обща точка за достъп до инструментите и инициативите на ЕС в подкрепа на местните преходи.

³⁷ Подготвително действие на ЕС (2024—2026 г.) — Иновации за трансформация на място (Innovation for place-based transformation)

³⁸ Академия на НЕБ — „Нов европейски Баухаус“ — Европейски съюз

В по-широката рамка на Съюза на уменията Академията на НЕБ ще допринася и за **определянето на необходимите умения** на равнището на ЕС, като подкрепя Европейската строителна обсерватория³⁹, Европейската фондация за обучение⁴⁰, бъдещата Европейска обсерватория за определяне на необходимите умения и широкомащабното партньорство в областта на строителството⁴¹. Тя ще допринася и за инициативата „Изграждане на умения“⁴², която подпомага енергийното саниране чрез национални платформи за развитие на умения във всички държави членки.

3.2.2 Знания и научни изследвания

НЕБ демонстрира практически експерименти в сферата на местното преобразуване, като генерира доказателства за културните, социални и екологични ползи от възобновяването на кварталите и съвместното проектиране. Научната общност проявява голям интерес към проучването на методите и въздействията на такъв интегриран подход, като в момента съществува екосистема от докторски и магистърски програми с фокус върху НЕБ, както и научни публикации, произтичащи от проекти по инициативата, като водещите демонстрационни проекти или Алианса на Академията на НЕБ. Въпреки това пейзажът остава силно фрагментиран, което означава, че въздействието е ограничено по отношение на изпитаните подробни планове, които се предлагат с цел възпроизвеждане на **общностите, специалистите, местните органи и други заинтересовани страни**.

На базата на основан на факти подход и чрез използването на цифрови възможности Академията на НЕБ ще подпомага специалистите, професионалистите и органите да интегрират ценностите и принципите на НЕБ в своите инициативи и да оптимизират съхранението, споделянето и оценката на данни и доказателства за добри практики. **Знанията, генерирани чрез експериментиране, и основаните на факти методики за проектиране** ще бъдат събрани и до тях ще бъде осигурен достъп, като те ще осигурят данни и успешни подробни планове за интегриране и внедряване на най-успешните експерименти в рамките на НЕБ. В **Центъра за резултати и въздействие на НЕБ**⁴³ ще се събират, анализират и споделят инструментите и натрупаният опит.

3.2.3 Развитие на стопанската дейност

Комисия е разработила различни инструменти, за да подпомогне организаторите на проекти при проектирането и изпълнението на проекти по НЕБ⁴⁴. Академията на НЕБ ще **подпомага МСП, стартиращи предприятия и практикуващи творци** чрез консултантски услуги и инструментариуми, които да осигуряват експериментални среди и тестово изпитване на подробни планове по НЕБ. Въз основа на решенията, разработени в лабораториите на НЕБ и по проекти, финансирани от Съюза, академията ще създаде условия за растеж, възпроизвеждане и пазарна реализация на интердисциплинарни иновации, водени от общностите, например чрез пренасяне на иновативни материали на биологична основа от лабораторията към практическото им приложение в строителството и санирането на сгради. НЕБ ще послужи като отключващ фактор по места за прилагане на законодателството на ЕС в областта на кръговата икономика и на чистия преход, който се характеризира с устойчивост на водните ресурси, като **подпомага предприятията и заинтересованите страни при преминаването към**

³⁹ Европейска строителна обсерватория

⁴⁰ Начална страница | ЕФО

⁴¹ Строителство

⁴² <https://build-up.ec.europa.eu/en/bup-skills>

⁴³ Осъществява се чрез „Хоризонт Европа“.

⁴⁴ Инструменти и ресурси — „Нов европейски Баухаус“ — Европейски съюз

нови устойчиви практики, например чрез инициативата Fashion Shift (EIT) в рамките на НЕБ.

EIT ще предоставя целенасочена подкрепа за Академията на НЕБ, като засили обмена на знания между проектите по НЕБ и стартира иновационни пилотни проекти чрез „Култура и творчество“ на EIT, като насърчава и разширява иновациите посредством движението на общността на НЕБ в рамките на EIT⁴⁵ и предлага предварително ускоряване за иноватори в начален етап чрез програмата Jumpstarter на EIT⁴⁶. Комисията и нейните партньори ще подкрепят капацитета и достъпа до финансиране, по-специално за малките участници, и възможностите за финансиране, приспособени към местните нужди⁴⁷. Те ще се градят върху съществуващи добри практики за **привличане на частни инвестиции** и за създаване на **иновативни модели за управление и финансиране**. Инвестиционната подкрепа, включително свързването на проекти с потенциални инвеститори, ще бъде подпомогната и чрез **новата общоевропейска инвестиционна платформа за устойчиво жилищно настаняване на достъпни цени**, в която участват Групата на ЕИБ, национални насърчителни банки, Банката за развитие към Съвета на Европа, Европейската банка за възстановяване и развитие ЕБВР и други финансови институции.

Чрез Академията на НЕБ Комисията и нейните партньори ще:

- **подкрепят действията за повишаване на квалификацията и за преквалификация в строителния сектор и по цялата му верига на стойността**, за да ускорят прехода към по-регенеративна и кръгова система на употреба на материалите;
- **стартират пилотни проекти за иновации и обучение, като инициативата Fashion Shift в рамките на НЕБ**, за да подпомагат МСП в модната индустрия при разработването на кръгови стратегии и при навлизането на нови пазари;
- **подкрепят проучвателно действие за евентуална европейска диплома в областта на НЕБ** с цел развитие на трансдисциплинарните компетентности в сферите на архитектурата, проектирането, устойчивото инженерство и изкуствата, които имат отношения към НЕБ на университетско равнище;
- **надграждат и създават партньорства между университети и предприятия** за развитие на умения и компетентности в сектори, свързани с НЕБ (напр. работната сила и бъдещи предприемачи);
- **укрепят ролята на НЕБ като пространство за научни изследвания за разширяване на границите на познанието**, включително чрез насърчаване на научни публикации и академични форуми, посветени на практики и подробни планове по НЕБ;
- **разработят показатели и насоки за оценка на ефектите от водени от общностите инициативи**, които съчетават устойчивост, приобщаване и качество;
- **изготвят цифров каталог на добрите практики и подробните планове в рамките на НЕБ за финансово достъпни и устойчиви жилища**, във взаимодействие с пилотния проект на инициативата за градовете, за да предоставят

⁴⁵ Вж. *Общността на НЕБ в рамките на EIT: Доклад за въздействието за 2025 г.* (EIT Community NEB: Impact Report 2025).

⁴⁶ Програма Jumpstarter на EIT

⁴⁷ Например чрез платформата BlueInvest и инструмента „Ускорител“ на Европейския съвет по иновациите (ЕСИ).

информация на местните органи, предприятията и специалистите относно най-съвременните решения;

- във взаимодействие с Европейската инвестиционна платформа и въз основа на инвестиционните насоки на НЕБ ще подобрят достъпа до финансиране за по-малките участници чрез **консултантския център на НЕБ**, включително чрез сътрудничество със сдружения за благотворителност, и ще разработят **инструмент за ускоряване на инвестициите в рамките на НЕБ** заедно с този център, с цел привличане и улесняване на частното, публичното и смесеното финансиране и разработване на иновативни бизнес модели, основани на ценностите и принципите на НЕБ.

3.3 Финансиране и управление

В течение на пет години подкрепа получи над 700 проекта по НЕБ. По многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г. за НЕБ са заделени 1,4 милиарда евро, като по-голямата част от финансирането произтича от политиката на сближаване (над 840 милиона евро) и „Хоризонт Европа“ (над 530 милиона евро). НЕБ вече разполага с първия по рода си многогодишен инструмент за финансиране, заложен в програмата „Хоризонт Европа“: **механизма за НЕБ**, който ще функционира от 2025 г. до 2027 г.⁴⁸ Той се състои от два компонента: компонент за научни изследвания и иновации⁴⁹ с ориентировъчен бюджет от около 120 млн. евро годишно за разработване и демонстриране на нови решения и компонент за внедряване, целящ прилагане и разширяване на успешните примери и иновации в рамките на НЕБ, за който се очаква да бъде мобилизиран сходен по размер обем средства по линия на различни програми на ЕС, както и въз основа на национално и частно финансиране. **Комисията, заедно с държавите членки, ще се стреми да оптимизира използването, взаимодействието и взаимното допълване на финансирането от Съюза на различните равнища на управление**⁵⁰ и да разшири достъпа до финансиране, особено за по-малките участници. По-специално Комисията ще продължи да насърчава държавите членки и регионите да **интегрират ценностите и принципите на НЕБ при прилагането на политиката на сближаване** и други стратегии и политики, свързани със застроената среда, включително чрез **разработването на един водещ проект по НЕБ във всяка държава членка**. В сътрудничество с държавите членки Комисията ще търси да разнообрази средата от възможности за финансиране, по-специално с цел засилване на подкрепата за граждански инициативи на местно равнище. Комисията също така приканва съзаконодателите да подкрепят нейните предложения за **бъдещата МФР, за да се осигури продължение на финансирането на механизма за НЕБ след 2027 г.**⁵¹

Оптималната употреба на финансирането от Съюза изисква държавите членки да поемат активна роля, за да служат като свързка с местните участници и да осигуряват

⁴⁸ Вж. [Пътна карта на механизма за НЕБ за периода 2025—2027 г.](#)

⁴⁹ Компонентът за научни изследвания и иновации разполага с ориентировъчен бюджет от около 120 млн. евро годишно, който се прилага чрез работните програми на „Хоризонт Европа“ за периода 2025—2027 г.

⁵⁰ Като също така се надгражда върху добри практики като [THRIVE | Southern Regional Assembly](#) или прилагането на Фонда за справедлив преход за насърчаване на климатично неутралната трансформация на промишлеността във въгледобивния регион на Саксония-Анхалт.

⁵¹ [Предложения на Комисията относно многогодишната финансова рамка за периода 2028—2035 г.](#)

достъпа до финансиране за тях, но и да гарантират максимална степен на координация и съгласуваност между инструментите и политиките за финансиране. През 2021 г. **държавите членки определиха национални органи за контакт по НЕБ**. Оттогава същите играят ключова роля за изпълнението на НЕБ на национално и местно равнище. Със създаването на механизма за НЕБ бяха учредени две допълнителни мрежи: национални органи за контакт относно научните изследвания и иновациите в рамките на НЕБ⁵², както и специализирана мрежа на управляващите органи и други относими органи за насърчаване на инвестициите в НЕБ по линия на политиката на сближаване за периода 2021—2027 г.⁵³.

Въпреки постигнатия напредък в повечето държави членки липсват модел и ресурси за действително цялостно, многостепенно и междусекторно управление на НЕБ, което води до пропуснати възможности за заинтересованите страни и местните органи. В тясно сътрудничество с държавите членки **Комисията ще преразгледа задачите на националните органи за контакт по въпросите на НЕБ и ще предостави подкрепа** чрез изграждане на капацитет и възможности за финансиране, като укрепва също така тяхното сътрудничество с управляващите органи, като например общността P2P на НЕБ. Комисията внесе предложение за препоръка на Съвета с цел **овластяване на държавите членки като ключови участници в управлението на НЕБ и привеждането на инициативата в действие** — от ниво квартал до европейско равнище. Изпълнението трябва да зачита принципа на субсидиарност и националните дадености, като позволява на държавите членки, регионите и местните органи да адаптират НЕБ към своите екологични, културни и социални контексти. По този начин НЕБ утвърждава централната роля на държавите членки в проектирането и ръководенето на подходи, отразяващи националните приоритети, управленските структури и местните потребности, гарантирайки, че подкрепата на равнище ЕС допълва, а не замества, националните политически решения. **Европейският семестър, както и новият Алианс на ЕС за жилищно настаняване** също ще подпомагат държавите членки при прилагането на цялостни подходи, които съчетават принципите на устойчивост, достъпност и качество по отношение на жилищното настаняване.

Комисията ще:

- осигури лесно търсене и **преглед на възможностите за финансиране, свързани с НЕБ, по различните програми на ЕС**, включително в портала на ЕС за финансиране и обществени поръчки⁵⁴ и чрез платформата на ЕС за градовете;
- осигури пряка **персонализирана подкрепа за националните и регионалните органи** при интегрирането на ценностите и принципите на НЕБ в програмите по линия на политиката на сближаване и ще си сътрудничи с **ЕИБ/JASPERS**⁵⁵ с цел разработване на допълнителни инструменти за оценка и изграждане на капацитет;
- подпомага **изграждането на капацитет сред публичните администрации и заинтересованите страни** чрез споделяне на добри практики и обучения между партньори, включително чрез дейности като „Живи пространства“ (Living

⁵² Националните органи за контакт относно научните изследвания и иновациите подпомагат изпълнението на компонента за научни изследвания и иновации по механизма за НЕБ в рамките на „Хоризонт Европа“.

⁵³ Peer2Peer (P2P) общност на НЕБ

⁵⁴ Въз основа на „знака НЕБ“, който към момента се използва за „Хоризонт Европа“.

⁵⁵ Съвместна помощ за подкрепа на проекти в европейските региони.

Spaces)⁵⁶, за насърчаване на висококачествена архитектура и застроена среда за всички;

- осигури **финансиране за националните органи за контакт по въпросите на НЕБ и за националните органи за контакт относно научните изследвания и иновациите** с цел укрепване на техните способности и сътрудничество.

3.4 Международно измерение

Градовете и жилищните квартали по целия свят се сблъскват със същите предизвикателства като тези в Европа, а именно въздействията от изменението на климата, недостига на вода, демографските промени и жилищната криза. В някои случаи, например в Южното полукълбо, тези предизвикателства могат да бъдат драматични и да предизвикат миграция или дори конфликти. **НЕБ има потенциал да предоставя интегрирани решения извън Европа**, но също така да вдъхновява европейските квартали, като черпи опит от международни практики и успешни истории.

НЕБ може да играе **важна роля в процеса на разширяване на ЕС**, като насърчава устойчивото местно развитие, опазването на културното наследство, иновативните решения за екологичен и цифров преход и интеграцията на социални, икономически и културни ценности. Инициативата може да осигури платформа за страните кандидатки за споделяне на добри практики, експертни знания и опит, ресурси и мрежи, както и за сътрудничество с държавите — членки на ЕС, по съвместни проекти. От 2022 г. насам НЕБ подпомага по-конкретно **екологосъобразното възстановяване и основаното на участие възобновяване на Украйна** чрез иновационни проекти като кръговото саниране на панелни сгради в Чернигов, инициативи за устойчиво земеползване и екологично градско възстановяване в басейна на Черно море⁵⁷. НЕБ цели да превърне възстановяването на Украйна в устойчив, иновативен и приобщаващ процес, като използва партньорства и ресурси като общността на НЕБ, конкретни насоки и техническа помощ.

Инициативите в рамките на НЕБ също така вдъхновяват диалог и действия в други държави извън ЕС, особено в Япония, Бразилия и Мексико. Комисията ще продължи да разширява своята международна мрежа и да насърчава допълнително сътрудничество между заинтересовани международни експерти, граждани и правителства с цел обсъждане и съвместно проектиране на глобални решения, вдъхновени от НЕБ. През 2025 г. **Световното изложение в Осака** даде възможност на ЕС да представи НЕБ на световната сцена, да се свърже със специалисти в целия свят и да постави началото на целенасочен **диалог между Съюза и Япония на тема НЕБ**. Комисията ще разшири тези инициативи и ще използва видимостта, която предоставят **фестивалите на НЕБ**, за да представя международни добри практики и лични впечатления.

Комисията ще:

- **подкрепи възстановяването и обновяването на градската среда в Украйна**, като насърчава финансово достъпно и устойчиво висококачествено проектиране чрез местни и възпроизводими проекти за училища, болници и

⁵⁶ Жилищни пространства — култура и творчество (Living Spaces — Culture and Creativity)

⁵⁷ Тези проекти са финансирани по линия на програмите LIFE, „Хоризонт Европа“ и Interreg.

културно наследство, както и чрез подкрепа за създаването на **център на Академията за НЕБ**, но и чрез интегриране на ценностите на НЕБ във всички релевантни законодателни актове и дейности по възстановяване, по-специално чрез инициативата „EU4Reconstruction“⁵⁸ и местни цифрови близнаци за целите на възобновяването⁵⁹;

- разшири международната група на общността на НЕБ с подкрепата на делегациите на Съюза чрез **местни мрежи на НЕБ в трети страни и чрез създаването на центрове на Академията на НЕБ**, по-специално в Япония и Бразилия;
- подкрепи разширяването на ЕС чрез предоставяне на финансиране, изграждане на капацитет и техническа помощ за **иницииране на проекти и инициативи по НЕБ в страните кандидатки**;
- стартира **международно направление на наградите на „Новия европейски Баухаус“** с цел представяне и отличаване на международни проекти, които отразяват ценностите на НЕБ;
- насърчи **международно сътрудничество в областта на качествената архитектура** чрез алианса Davos Baukultur⁶⁰.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И СЛЕДВАЩИ СЪПЪРНИ

НЕБ поражда ентусиазъм, творчество и участие в цяла Европа и извън нея още със своето създаване през 2020 г. Чрез насърчаване на иновациите, уменията и промишлената мощ НЕБ ще подпомогне изграждането на по-конкурентоспособна и устойчива Европа, основана на висококачествени финансово достъпни решения и на споделена отговорност на всички равнища на управление. Следващата ключова стъпка ще бъде **по-нататъшното мобилизиране на съответните участници и мрежи** на различните равнища на управление, в различни области на политиката и икономически отрасли, с цел да се разгърне пълният потенциал на инициативата. **Специалистите, изследователите, публичните органи, представителите на гражданското общество и предприятията са поканени да се присъединят към общността на НЕБ** и да работят заедно за съвместното създаване и разширяване на иновативни решения в подкрепа на обновяването на кварталите и на чистия преход.

Европейската комисия разчита на сътрудничеството на Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз, Европейския комитет на регионите и Европейския икономически и социален комитет за повишаване на осведомеността и за популяризиране на НЕБ и свързаните с него възможности сред техните аудитории, с цел **ангажиране на гражданското общество, творците, местните органи на властта, предприятията и научната общност, както и с оглед на споделянето на налични ресурси**. Инициативата ще надгражда върху силните страни на своята разрастваща се общност и ще разпространява добрите си практики. Държавите извън ЕС, заинтересованите международни организации и мрежи също са поканени да разпространяват и подкрепят

⁵⁸ На местно равнище проектът ще работи с около 50 средни по размер „водещи“ общини за подготовката и управлението на инвестиции за възобновяване, които отразяват подхода „да изграждаме отново, но по-добре“ и ценностите на НЕБ.

⁵⁹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/digital-twin-reconstruction-ukraine>

⁶⁰ Алианс Davos Baukultur

ценностите и принципите на НЕБ и да насърчават съвместното създаване на основани на участие проекти и инициативи.

Комисията отправя по-специално покана към Съвета да обсъди и приеме предложението за **препоръка на Съвета, придружаваща настоящото съобщение**, с цел да се засилят междусекторните усилия в съответните държави и да се гарантира, че НЕБ ще започне да функционира и ще бъде отразен в относимите национални, регионални и местни инициативи и финансиране.